

Mateřská škola, Maxe Švabinského 664, Bílina

Mateřská škola, Maxe Švabinského 664, Bílina. Kapacita mateřské školy i s odloučeným pracovištěm je 125 dětí. Mateřskou školu navštěvují 3 děti vietnamské národnosti, které neovládají český jazyk.

Komunikace s dětmi – cizinci v mateřské škole je mnohdy velice nelehkým úkolem. Děti pocházejí z rodin, jejichž sociální prostředí je v oblasti komunikace ryze jednojazyčné. Při nástupu do institucionálního vzdělávání pak zcela logicky nastává problém v oblasti komunikace s těmito dětmi a mnohdy i jejich rodiči. Neznalost českého jazyka je velmi významným aspektem, který ztěžuje vzdělávání dětí – cizinců. V tomto ohledu můžeme do jisté míry spoléhat na přirozenou senzitivitu dětí, tedy jejich zvědavost a touhu po poznávání a objevování. Pokud však v je v některé oblasti zvědavost dítěte menší, je potřeba ji vhodným způsobem motivovat.

Elementárním předpokladem efektivní komunikace s dětmi, které neovládají český jazyk, je oční kontakt. Pokud chceme dítěti sdělit jakoukoli informaci, pak je vhodné komunikovat s ním „tváří v tvář“. Komunikace se neomezuje pouze na verbální sdělení, ale je možné také využít také pohyby končetin. V případě, že se jedná o konkrétní věc, na kterou lze ukázat, je informace dítěti okamžitě jasná. Pro umocnění efektivity sdělované informace je vhodné vždy „ukazování“ doprovodit verbální informací. Dítě si tak rychleji osvojuje konkrétní slovní spojení či věty. Jako velice vhodný komunikační prostředek jsou metody a techniky tvořivé dramatiky. Například říkanka se lépe těmto dětem (a nejen jim) osvojuje, když verbální sdělení doprovodíme dramatizací děje. Pokud například někdo pláče, pak toto mimicky ztvárníme a přidáme mnutí očí dlaněmi v pěst.

Obecně nejúčinnějším prostředkem v oblasti komunikace s dětmi cizinci, je spontánní sociální učení. Děti – cizinci pozorují a hlavně vnímají své okolí, odposlouchávají, o čem se děti baví a dovedou si ve velmi krátké době přiřadit verbální informaci ke konkrétní věci či situaci. Například pokud dítě opakovaně pozoruje nějaký automatizmus (příprava prostírání na svačinu, mytí rukou před jídlem, či komunitní kruh po svačině), tak si na něj velice rychle zvykne a osvojí si jej bez jakékoli cílené snahy pedagoga.

Není také na škodu, pokud nám dítě nerozumí, nebo nechápe, co po něm chceme, vzít ho za ruku, odvézt ho například k věci, se kterou ho chceme seznámit a tam pokračovat verbální i neverbální komunikací. Děti si také velice pečlivě všímají mimiky, kterou pedagog při sdělování informací používá. Je tedy vhodné, pro zdůraznění toho, co chceme dítěti sdělit,

využívat mimických prostředků, jako je úsměv, mračení apod. Dítě v prvním kontaktu hned zjistí, zda se jedná o pozitivní či negativní sdělení.

Velice účinným prostředkem v oblasti komunikace s dětmi – cizinci je systém piktogramů. Můžeme s nimi naplánovat celý den v mateřské škole od příchodu dítěte do MŠ, přes pohybovou chvíli, stravování, až po jeho odchod domů. Jako sekundární aspekt lze považovat fakt, že děti vědí, co je během celého dne čeká. Jiná komunikační obrázková forma je používání obrázkových knih (encyklopedií) ve vzdělávací nabídce. Dítěti – cizinci ukazujeme různé obrázky (koně, aut, dítě, sluníčko aj.), zpočátku je pojmenováváme a později dítě samo přiřadí konkrétní verbální informaci ke každému obrázku. Nezapomeňme také vždy, když s dítětem cizincem komunikujeme, oslovovat ho jeho jménem a to častěji, než se tomu děje u ostatních dětí. Je potřeba si tímto způsobem „vynutit“ to, aby vám dítě věnovalo pozornost a soustředilo se na to, co mu chcete sdělit.

Při osvojování komunikativních kompetencí, zejména u dětí – cizinců, je další osvědčenou metodou rytmizace slov. Tuto metodu lze aplikovat třeba v komunitním kruhu, kdy pedagog ukazuje různé předměty nebo obrázky a děti jejich názvy vytleskávají. Pokud dítě - cizinec zpočátku nereaguje, je vhodné, posadit se vedle něj a pomáhat mu. Vytleskáváme například slovo pa – nen – ka. Dítě – cizinec poté vytleská slovo samo, poté si vezme věc nebo obrázek do ruky a opět ji pojmenuje. Takovýmto opakovaným způsobem si rychleji osvojí konkrétní slova. Složitější situace nastává v oblasti lexikální. Oproti sémantické stránce řeči, kdy si dítě osvojuje význam slov, nastává v oblasti gramatické zpočátku velký problém. Dítě není dlouhou dobu schopno správně uspořádat slova do souvislých vět. Toto však není primárním cílem komunikace s dětmi – cizinci v mateřské škole. Důležité je, aby si dítě osvojilo význam jednotlivých slov a dovedlo je pojmenovat, dokázalo pochopit, co se po něm chce, nebo co mu vrstevníci sdělují. Na gramatickou stránku projevu je zcela určité čas až později.

Filozofií mateřské školy Maxe Švabinského je obecném slova smyslu aplikovat rovný přístup ke všem dětem, bez rozdílu. Nezáleží tedy na tom, jaké jsou národnosti nebo z jakého sociálního prostředí pocházejí. Děti v mateřské škole jsou vedeny k tomu, aby si dokázaly navzájem pomoci, aby respektovaly pravidla na třídě, zejména pravidla soužití a multikulturality. Mateřská škola se nikdy nebránila vzdělávání dětí – cizinců a v tomto nastaveném trendu hodlá pokračovat i v budoucnosti. Snahou všech zaměstnanců školy je nastavit rovné podmínky ve vzdělávání pro každého, děti – cizince nevyjímaje.